

TRĂSĂTURILE ESENȚIALE ALE INFRACTIUNII

ESSENTIAL ELEMENTS OF A CRIME

Elena BRATU,

Specialitatea Drept, gr. D 2501,
Coordonator științific: **Dumitru CALENDARI**, dr., lector univ.,
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Trăsăturile esențiale ale infracțiunii reprezintă pilonii fundamentali ai dreptului penal, definind criteriile cumulative prin care o faptă este calificată ca ilicit penal. Conform legislației și doctrinei, o infracțiune presupune existența unei fapte prejudiciabile, prevăzute de legea penală, săvârșite cu vinovăție și pasibile de pedeapsă. Lucrarea analizează distincția dintre aceste trăsături generale și elementele constitutive ale infracțiunii, subliniind importanța lor în delimitarea răspunderii penale de alte forme de răspundere juridică. Studiul acestor elemente este crucial pentru garantarea securității juridice și protejarea valorilor sociale fundamentale.*

Cuvinte-cheie: *infracțiune, vinovăție, faptă prejudiciabilă, legalitate, pedeapsă penală*

Abstract: *The essential elements of a crime represent the fundamental pillars of criminal law, defining the cumulative criteria through which an act is qualified as a criminal offense. According to legislation and doctrine, a crime requires the existence of a harmful*

act, provided for by criminal law, committed with guilt, and liable to criminal punishment. The paper analyzes the distinction between these general characteristics and the constitutive elements of the offense, highlighting their importance in delimiting criminal liability from other forms of legal liability. The study of these elements is crucial for ensuring legal certainty and protecting fundamental social values.

Keywords: *crime, guilt, harmful act, legality, criminal punish*

1.1 Definiția infracțiunii în dreptul penal

Potrivit Codului Penal al Republicii Moldova, infracțiunea este definită ca fiind o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Această definiție legală evidențiază principalele trăsături care trebuie să fie întrinite cumulativ pentru ca o faptă să poată fi calificată drept infracțiune. În lipsa uneia dintre aceste trăsături, fapta nu poate fi considerată infracțiune și, în consecință, nu poate atrage răspunderea penală.

În primul rând, infracțiunea reprezintă o faptă, adică o manifestare exterioară a conduitei umane. Aceasta se poate manifesta sub forma unei acțiuni sau a unei inacțiuni. Acțiunea reprezintă o manifestare pozitivă a comportamentului uman, cum ar fi furtul sau omorul, în timp ce inacțiunea constă în neîndeplinirea unei obligații impuse de lege, de exemplu neacordarea de ajutor unei persoane aflate în pericol.

1.2 Deosebirea dintre trăsăturile infracțiunii și elementele constitutive ale infracțiunii

În teoria dreptului penal este important să se facă distincția între trăsăturile esențiale ale infracțiunii și elementele constitutive ale acesteia. Deși cele două concepte sunt strâns legate, ele nu trebuie confundate. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii reprezintă acele caracteristici generale care definesc infracțiunea în ansamblu și care trebuie să fie prezente în cazul oricărei infracțiuni. Conform legislației penale, aceste trăsături sunt: caracterul prejudiciabil al faptei, prevederea acesteia de legea penală, săvârșirea cu vinovăție și pasibilitatea de pedeapsă penală. Aceste trăsături sunt comune tuturor infracțiunilor și permit stabilirea caracterului penal al unei fapte.

Pe de altă parte, elementele constitutive ale infracțiunii reprezintă componentele care alcătuiesc structura juridică a unei infracțiuni concrete. Acestea sunt: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul infracțiunii și latura subiectivă. Fiecare infracțiune prevăzută de legea penală are o structură specifică, determinată de aceste elemente constitutive. Diferența dintre cele două concepte constă în faptul că trăsăturile esențiale caracterizează infracțiunea în general, în timp ce elementele constitutive descriu structura fiecărei infracțiuni în parte. Cu alte cuvinte, trăsăturile esențiale stabilesc dacă o faptă poate fi considerată infracțiune, iar elementele constitutive permit identificarea și încadrarea juridică a infracțiunii concrete.

2.1 Fapta prejudiciabilă

Prima trăsătură esențială a infracțiunii este caracterul prejudiciabil al faptei. Conform legii penale, infracțiunea reprezintă o faptă care aduce atingere valorilor sociale ocrotite de lege, cum ar fi viața, integritatea fizică, libertatea persoanei, proprietatea sau ordinea publică. Prin faptă se înțelege o manifestare exterioară a comportamentului uman, care poate avea forma unei acțiuni sau a unei inacțiuni. Acțiunea reprezintă o manifestare pozitivă a conduitei umane, de exemplu furtul sau omorul. În schimb, inacțiunea constă în neîndeplinirea unei obligații impuse de lege, cum ar fi neacordarea de ajutor unei persoane aflate în pericol.

2.2 Fapta prevăzută de legea penală

O altă trăsătură esențială a infracțiunii este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de legea penală. Această cerință exprimă principiul legalității incriminării, potrivit căruia o faptă poate fi considerată infracțiune doar dacă este prevăzută în mod expres de lege. Acest principiu este cunoscut în dreptul penal sub formula latină „nullum crimen sine lege”, care înseamnă că nu există infracțiune fără lege. Prin urmare, numai legea penală poate stabili care fapte sunt considerate infracțiuni și ce pedepse se aplică pentru acestea

2.3 Fapta săvârșită cu vinovăție

Pentru existența unei infracțiuni nu este suficient ca o persoană să săvârșească o faptă prejudiciabilă prevăzută de legea penală. Este necesar ca aceasta să fie săvârșită cu vinovăție. Vinovăția reprezintă atitudinea psihică a persoanei față de fapta săvârșită și față de urmările acesteia. Ea exprimă legătura dintre conștiința și voința făptuitorului și comportamentul său ilicit.

2.4 Fapta pasibilă de pedeapsă penală

Fapta este considerată infracțiune atunci când legea o prevede și o sancționează cu o pedeapsă. Aplicarea unei pedepse arată că fapta respectivă are un caracter prejudiciabil pentru societate și că este necesară combaterea ei prin mijloace penale. Din acest motiv, în dispoziția alin. (1) al art. 14 din Codul penal al Republicii Moldova este prevăzută ca trăsătură esențială a infracțiunii pasibilitatea de pedeapsă penală.

3. Rolul trăsăturilor infracțiunii în stabilirea răspunderii penale

Trăsăturile esențiale ale infracțiunii (fapta prejudiciabilă, prevăzută de lege, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă) joacă un rol esențial în aplicarea legii penale și în funcționarea sistemului de justiție penală. Acestea constituie criteriile prin care se stabilește dacă o faptă poate fi considerată infracțiune și, implicit, dacă persoana care a săvârșit-o poate fi atrasă la răspundere penală. Fără îndeplinirea cumulativă a acestor trăsături, răspunderea penală nu poate fi aplicată, iar fapta nu poate fi sancționată, ceea ce subliniază importanța lor în asigurarea legalității și echității în dreptul penal.

Trăsăturile esențiale sunt, de asemenea, fundamentale pentru încadrarea juridică corectă a faptei. Prin analiza acestora, se determină natura faptei, gradul ei de pericol social și forma de vinovăție care o însoțește, fie intenție directă sau indirectă, fie imprudență. Această evaluare permite autorităților să stabilească responsabilitatea precisă a făptuitorului, să individualizeze pedeapsa și să asigure proporționalitatea sancțiunii în raport cu gravitatea faptei și impactul acesteia asupra valorilor sociale. Astfel, trăsăturile esențiale nu sunt doar criterii teoretice, ci instrumente practice de aplicare corectă a legii penale.

Bibliografie:

1. MANUAL DE DREPT PENAL. Partea generală. Alexandru Borodac, Marin Gherman, Nicușor Maldea, Corina Titiana Aldea, Mona Mirela Costa, Viviana Stiuș. p.87
2. DREPT PENAL GENERAL.PROFESOR UNIVERSITAR DR.GHEORGHE ALECU. p. 56
3. Drept penal. Partea generală. Alexandru Boroi p. 134
4. Drept penal. Partea generală. Conf.univ.dr. Teodor Dascal p. 40
5. DREPT PENAL. PARTEA GENERALĂ. Volumul I. Stela BOTNARU Alina ȘAVGA Vladimir GROSU Mariana GRAMA p. 104
6. CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA